

Mistrzowie baroku

rodzina Fontanów

dr Grażyna Michalska prof. WSPA

Józef II Fontana herbu Fontana (urodzony w 1676 w Mendrisio (Szwajcaria), zmarł w 1739 w Warszawie) – polski architekt pochodzenia włoskiego. W jego pracach widać nawiązanie do barokowego klasycyzmu. Syn Józefa - również architekta.

Kościół św.
Jana Bożego w
Warszawie
(Leszno)
1650

Jakub Fontana (urodzony w 1710 - Szczuczynie, zmarł 13 kwietnia 1773 w Warszawie) – polski budowniczy i architekt pochodzenia włoskiego, przedstawiciel baroku i klasycyzmu, nadworny architekt królów Polski, podpułkownik a następnie pułkownik Armii Koronnej, syn Józefa, brat Jana Kantego i Józefa.

W jego realizacjach widoczne są wpływy saskiego baroku, francuskiego rokoka i wczesnego klasycyzmu.

Radzyń Podlaski Eustachego Potockiego,
ok. poł. XVIII w.

Paweł Antoni Fontana, właściwie - *Paolo Antonio Fontana* (ur. 28 października 1696 w Castello Valsolda nad jeziorem Lugano, zm. 17 marca 1765 w Zasławiu na Wołyniu). Czołowy architekt doby późnego baroku w Polsce, z grupy architektów przybyłych z regionu jezior Como (Lombardia) tzw. „komasków” i Lugano (Ticino, Szwajcaria). Był architektem nadwornym rodu Sanguszków. Autor kościołów, zespołów klasztornych, przebudów założeń pałacowych, głównie na Lubelszczyźnie i Wołyniu.

Dla Sanguszków (najpierw dla Pawła Karola Sanguszki, a następnie dla wdowy po nim Barbary z Duninów) pracował od ok. 1733, przygotowując dla nich przebudowy założeń pałacowych w **Lubartowie** i Zasławiu na Wołyniu. Znany przede wszystkim jako autor obiektów sakralnych – kościołów w Rawie Ruskiej, **Lubartowie**, **Włodawie**, **Chełmie**, czy **Wielkiej Synagogi we Włodawie**. Był architektem kilku założeń klasztornych, m.in. **we Lwowie i Lublinie**.

Jego dzieło charakteryzuje integracja przestrzeni i bryły w celu ujednoczenia wnętrza budowli. Połączenie planów podłużnego z centralnym było „odwiecznym marzeniem architektów”, jak pisze Mariusz Karpowicz w książce *Sztuka polska XVIII wieku*.

Lubartów, Św. Anna
1733 - 1738

Włodawa, kościół parafialny
pod wezw. Św. Ludwika
z klasztorem paulinów,
1739 - 1752

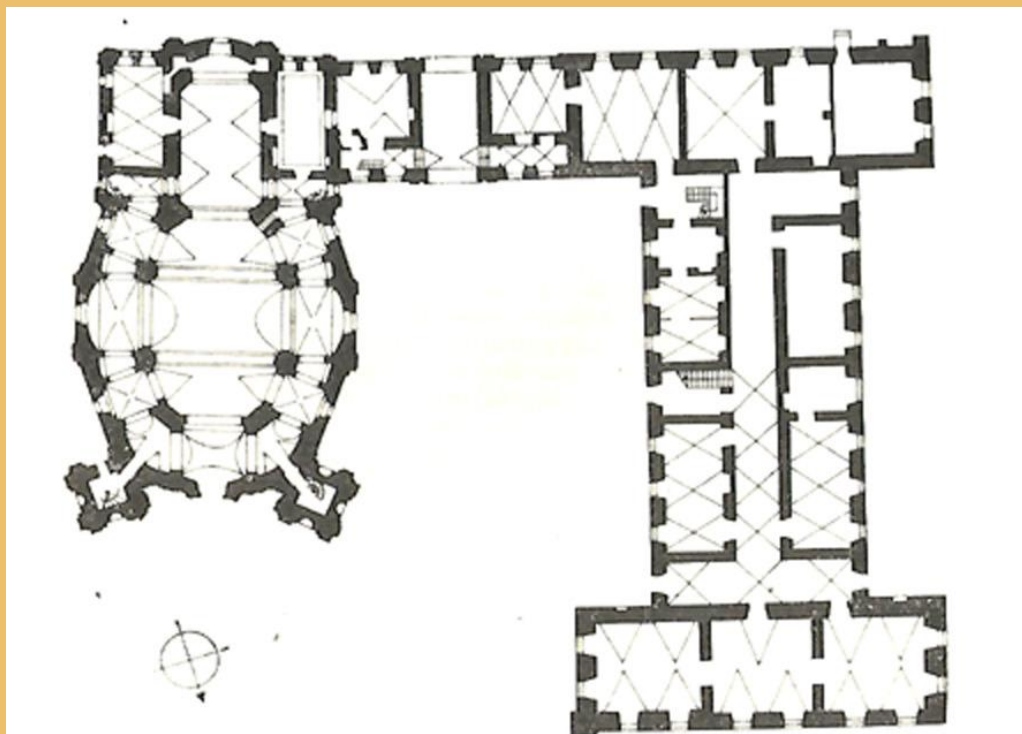
Kościół św. Apostołów w Chełmie (dawniej z klasztorem oo. pijarów)

W latach **1753-1763** zbudowano obecny kościół p.w. Rozesłania św. Apostołów. Fundatorami byli Marianna i Andrzej Wolscy oraz Wacław Piotr Rzewuski.

Budowę kościoła powierzono architektowi Pawłowi Antoniemu Fontanie, a pracami budowlanymi kierował Tomasz Rezler.

Konsekrowany w 1795 r.

Świątynia uniknęła zniszczeń w ciągu swej historii, była tylko wielokrotnie remontowana, ostatni raz w 1994, kiedy to wymieniono pokrycie dachu na blachę miedzianą i położono tynki zewnętrzne.

Kościół par. i kolegium pijarskie w Chełmie 1:750

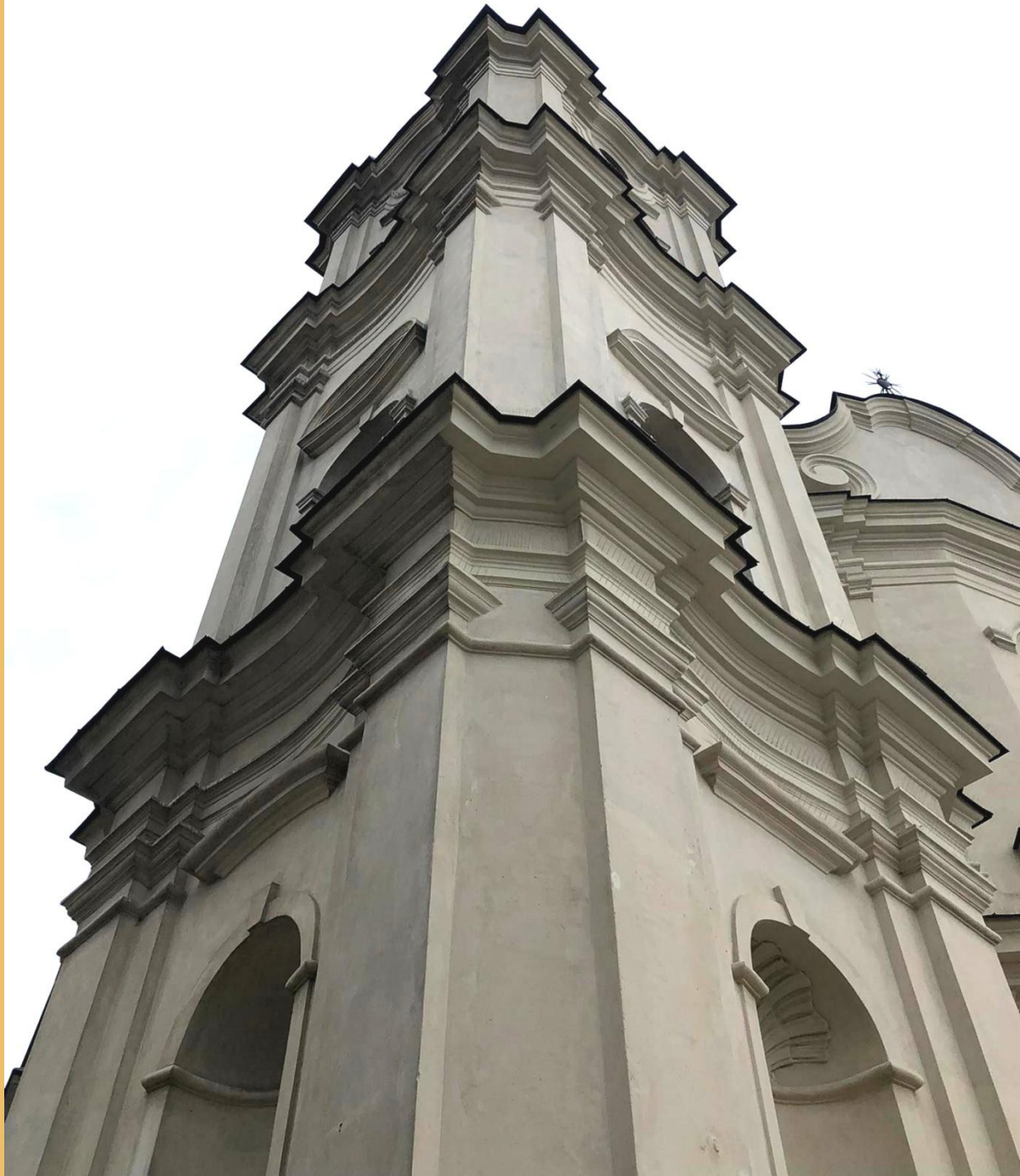

DO KAPLICY
ADORACI
←

We wnętrzu drewniane ołtarze, ambonę i chrzcielnicę wykonał w stylu rokokowym w trzeciej ćwierci XVIII w. Michał Filewicz.

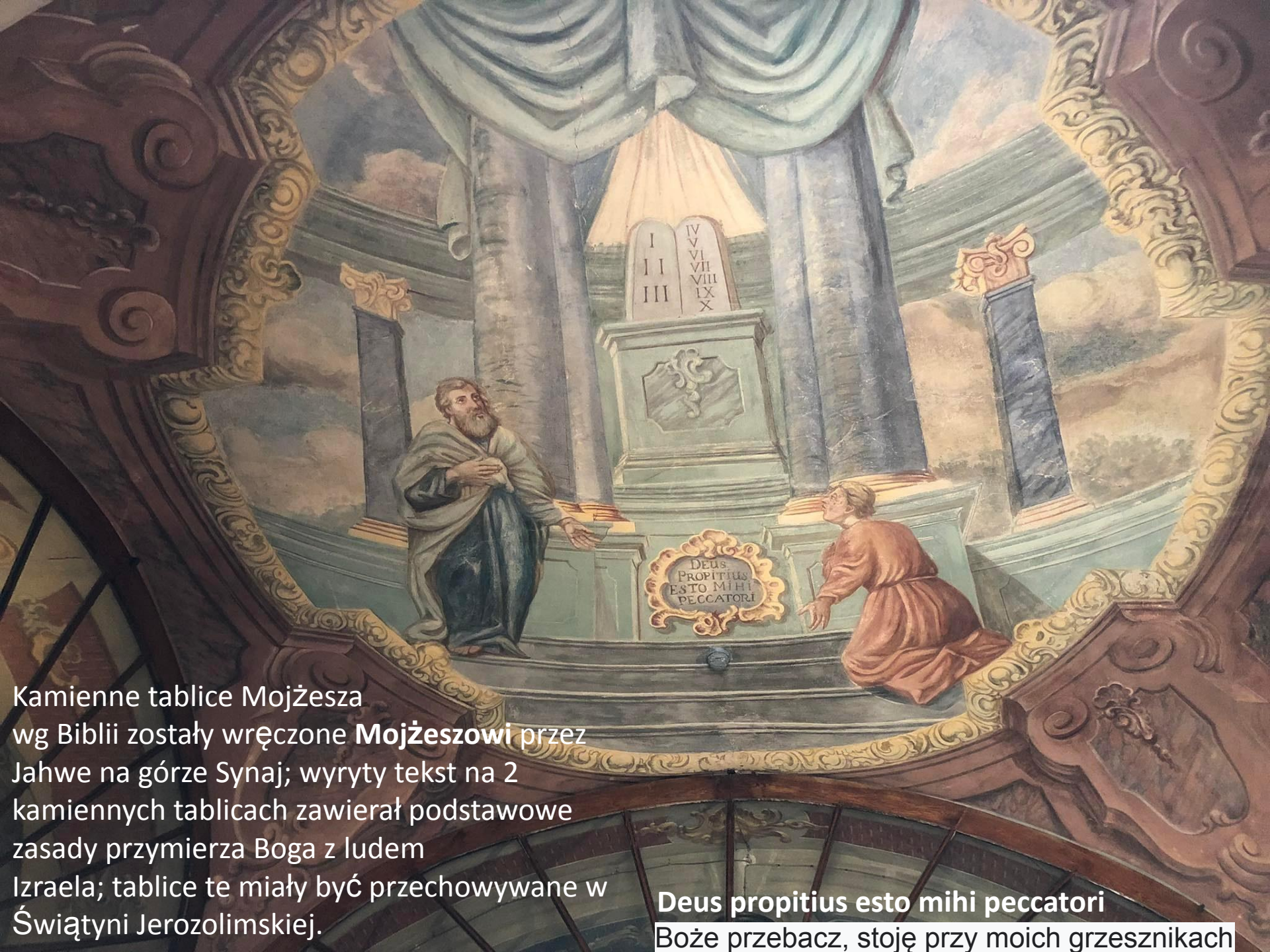
W ołtarzu głównym znajduje się krucyfiks, a na zasuwie – obraz Matki Boskiej Nieustającej Pomocy. Ołtarze boczne po lewej stronie mieszczą obrazy Matki Boskiej Częstochowskiej, Św. Antoniego, Adoracji Matki Boskiej przez Św. Józefa Kalasantego, Św. Kajetana z Dzieciątkiem i Matki Bożej (**wszystkie pędzla Szymona Czechowicza**). Ołtarze boczne po prawej zawierają obrazy: Św. Józefa z Dzieciątkiem – (**pędzla Czechowicza**), Matki Boskiej Łaskawej, Przemienienia Pańskiego (kopia Rafaela).

W nawie stoją zabytkowe ławki rokokowe i cztery późnobarokowe konfesjonały. W zakrystii znajdują się zabytkowe naczynia i szaty liturgiczne.

Polichromie ścienne wykonał **Józef Meyer (Majer, Mayer, Mejer)** pochodzący z Brna na Morawach. Około 1749 roku zamieszkał we Lwowie. W 1759 roku od Augusta III Sasa otrzymał tytuł malarza nadwornego. Zanim przybył do Lublina, wykonał freski m.in. w kościele Św. Marcina we Lwowie (1747–1748), kościele karmelitów trzewickich w Trembowli (1750), kościele Św. Krzyża we Lwowie (1753–1755). Na lata 1756–1757 przypadają jego prace w kościele jezuitów w Lublinie. Po ich zakończeniu, **w 1758 roku wykonał freski w kościele pijarów w Chełmie**. Przypisuje się mu również freski z kościoła w Siemianówce koło Lwowa (1744) i freski w jednej z kaplic w kościele pijarów w Opolu Lubelskim.

Kamienne tablice Mojżesza wg Biblii zostały wręczone **Mojżeszowi** przez Jahwe na górze Synaj; wryty tekst na 2 kamiennych tablicach zawierał podstawowe zasady przymierza Boga z ludem Izraela; tablice te miały być przechowywane w Świątyni Jerozolimskiej.

Deus propitius esto mihi peccatori
Boże przebacz, stoję przy moich grzesznikach

SPRAWDZIAN 4

1. Co to za obiekt ?
2. W jakim stylu wzniesiony, kiedy, kto jest architektem ?
3. Wymień 5 cech charakterystycznych dla tego stylu i widocznych na zdjęciach.

